

Poštnina plačana v gotovini!

ODVETNIŠKA PISARNA

Uredništvo in upravnništvo:
Wildenrainerjeva ul. 15/III.
Dopisi morajo biti podpisani
in frankovani.

**GLASILO ODVETNIŠKEGA IN
NOTARSKEGA URADNIŠTVA**

— Izhaja vsak mesec. —
Naročnina stane za celo
leto 48 dinarjev. — Po-
samezna številka 4 dinarje.

Štev. 8, 9 in 10.

V Mariboru, mesca novembra 1923.

Leto X.

VSEBINA: 1. † Dr. Vladimir Ser nec. 2. Vseh mrtvih dan. 3. Delavska zbornica za Slovenijo. 4. Ob 60-letnici Dr. Franja Rosine. 5. Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani. 6. Zastopanje pri sodiščih po nejuristih. 7. Trije jublanti. 8. Društvene vesti. 9. Raznoterosti.

† Dr. Vladimir Ser nec.

Dne 20. septembra 1923 je umrl v mariborski bolnici odvetnik gospod dr. Vladimir Ser nec. Bliskoma se je ta vest raznesla po mestu. Vsakogar je pretresla in prvi hip ni mogel nihče verjeti, da priljubljenega dr. Ser neca ni več.

14. septembra je še izvrševal svoj poklic, ko se je udeležil kot kazenski zagovornik razprave proti tukajšnjim Orjunašem. Po preložitvi iste se je podal k zdravniku dr. Mariniču, ki je konstatiral vnetje slepiča in še isti dan se je podvrgel operaciji, a nekaj dni kasneje — 20. septembra — ga je angelj smrti preselil v neskončno večnost.

Kako je bil priljubljen blagi pokojnik, je pokazal njegov pogreb 22. septembra 1923. Stari Mariborčani trde, da Maribor še ni videl takega pogreba. Od vseh strani Slovenije so se pripeljali prijatelji, znanci, da zadnjikrat vzamejo slovo od zaslužnega moža. Ves Maribor je prihitel na ulice, kjer se je pomikal žalni sprevod, da izkaže zadnjo čast vzor-možu.

Pred četrto uro so prikorakale dolge vrste Sokolov in Sokolic mariborske župe. Pa tudi celjska župa je poslala močno zastopstvo s praporom. Savez sta zastopala brata Kajželj in Turk.

Pred vhomom v vestibul Narodnega doma se je v znešenih besedah poslovil od umrlega g. dr. Rosina. Ko so govorniku solze zadušile besede, so bile rosne oči vseh poslušalcev.

Nato je v kratkih besedah podstarosta mariborskega Sokola g. dr. Boštjančič orisal zasluge rajnega za »Sokola«, ki so tako velike, da ni v Mariboru moža, ki bi ga postavili na njegovo mesto.

Podžupan mesta Maribor g. Druzovič je naslikal umrlega dr. Ser neca kot enega najmarljivejših in najvestnejših odbornikov v mariborskem občinskem svetu.

Na to sta združena zbora »Glasbene Matice« in »Drave« zapela »Vigred« in ob sviranju vojaške godbe se je pričel pomikati sprevod. Sprevod je otvorilo 40 konjenikov-Sokolov, za njim deca, naraščaj, gojenke, bratje in sestre, godba »Drave«, četa gojencev podoficirske šole, s katero je dr. Ser nec pri sokolskih nastopih često skupaj telovadil. Tudi »Orjuna« je bila zastopana in to pot prvič v kroju in s praporom. Tej so se pridružili učenci prve deške ljudske šole z nadučiteljem g. Vabičem, na to pa nepregledna množica korporacij narodnih društev, zavodov, šol, podpredsednik odvetniške zbornice g. dr. Žirovnik z vsemi mariborskimi odvetniki, »Društvo odvetniških in notarskih uradnikov«, oficirski zbor, občinski svetniki, namestnik velikega župana dr.

PODLISTEK

Dragotin Gilčvert:

Vseh mrtvih dan.

Mors et fugacem persequitur virum.
(Smrt dohiti tudi bežečega moža).
Horacij.

Tu na sveto zemljo Vašega tihega domovja smo Vas prišli obiskat. Mirno spite večno spanje.

A danes motimo tišino, ki sicer vlada na tem groblju. Vaš dan je danes. Za to so Vaši grobovi praznično okinčani. Jesenske rože dičijo Vaše gomile, raznobarvne krizanteme razširjajo nad Vami svoj opojni vonj, neštete lučke trepečejo nad Vašimi grobovi, kakor bi nam hotele tajinstveno prippvedovati Vaše zadnje želje, kot bi nam prikazovale Vašo srčno ljubezen, s katero ste nas v življenju osrečevali, ko smo bili deležni obilnih Vaših dobrot, takrat, ko so še počivali na nas Vaši ljubi pogledi.

Otožno se glasijo zvonovi, ki nas opozarjajo na bridko sedajnost, ko smo od Vas za večne čase ločeni. Nikdar si ne bodemo več stiskali zveste desnice, nikdar več zrlji v drage nam obraze.

Tu pod nami biva materino srce, ki nas je ljubilo z vso ono čudovito ljubeznijo, ki je nedosegljiva in lastna le materam, katere so nas že takrat ljubile, ko so nas nosile pod srcem. Nikdar Vam nismo mogli povrniti te nedosežne ljubezni, bili Vam nismo zadostno hvaležni za Vašo neomejeno skrb in vse izkazane dobrote, ker se vsega tega še le sedaj prav zavedamo, ko smo Vas za vedno zgubili.

Ako so prihitele Vaše duše iz višav ter danes nevidni opažate našo bol na tem svetem kraju, naj Vam bodo izgovorjene besede večne hvaležnosti za Vašo ljubezen in vse neštete dobrote, s katerimi ste nas dnevno obsipavali.

Spominjamo se tudi dragega očeta, ki je legel obnemogel v grob k večnemu počitku. Usahnila je energija, obnemogla njegova pridobitna moč. Negibne so postale one roke, ki so nas v davnih časih božale, ko smo se vspenjali po roditeljevih kolenih. Izsušene so bile te roke in tresle so se, ko smo jih stiskali v zadnji pozdrav, ko je za vedno pojemala luč ljubeznjivih oči. Ni več onega dobrotnega — četudi resnega — pogleda, ki nam je razodeval vso očetovo skrb za naš blagor. Če tudi ni dosti govoril, a v globini srca nas je ljubil do groba, to smo čutili. Sedaj pa leži tu pod nami njegovo okostje ter se spreminja v prah.

Zastonj je naš napor, da bi prodrli v tajnosti onkraj groba, se seznanili z njih usodo ter se vsaj za hip sre-

Pfeifer, min. n. r. dr. Kukovec z načelstvom JDS itd. Na to voz poln vencev in rož.

Ob strani krste je korakala častna straža Sokolov — staroste sokolskih društev mariborske župe — in srtaža gojencev podoficirske šole, za krsto pa dolga vrsta žalujočih sorodnikov.

Do grobnice so nesli krsto Sokoli med špalirjem naraščaja gojenk in članic »Sokola«. Ob odprtem grobu so se od rajnega poslovili še minister dr. Kukovec v imenu JDS, dr. Pivko za Mariborsko sokolsko župo ter urednik Rehar v imenu Orjune, nakar so pevci zapeli »Blagor mu«.

Ljudstvo je začelo zapuščati pokopališče potrtega in tužnega srca, Sokol pa se je podal v Narodni dom k žalni seji.

Dr. Vladimir Sernec se je rodil kot sin odvetnika dr. Janko Serneca, znanega mariborskega narodnega borca dne 16. nov. 1878. Gimnazijske študije je dovršil v svojem rojstnem mestu. Pravo je študiral na vseučilišču v Gradcu, kjer je bil član akademskega društva »Triglav«, kjer je marljivo deloval v odboru in v sabljaškem klubu. Doktorjem prava je bil promoviran dne 30. januarja 1902.

Že kot dijak je pokazal veliko nadarjenost ter odkrito jugoslovansko mišljenje, radi katerega je bil tudi takoj ob izbruhu vojne zaprt v Gradcu in zaznamovan kasneje pri vojaki kot »p. v.«, ter je vžival v vrstah napredne omladine velik ugled.

Po dovršenih pravnih študijah je vstopil v pisarno dr. Rosine v Mariboru, od tu je odšel k dr. Slancu v Novomesto, od tam k dr. Majaronu v Ljubljano, in zopet nazaj v Maribor k dr. Rosini. V Mariboru je otvoril leta 1908 svojo odvetniško pisarno. Kot tak si je kmalu pridobil ugled in sloves, ne le samo pri strankah, temveč tudi pri sodnikih. Ravno, ko se je začela pisarna nabolj razvijati, je moral pustiti svoj poklic in se preseliti v večnost.

Pred vsem je bil blagopokojni nad vse vnet »Sokol«. Januarja 1919 je postal starosta mariborskega Sokola ter obdržal to funkcijo do svoje smrti. Za »Sokola« mu ni bila nobena žrtev prevelika in vsako delo za njegovega ljubega »Sokola« bodisi telesno ali duševno mu je bilo v največje zadoščenje.

Kot šef je bil blaga duša. Nikoli ni nobenega svojega uradnika razžalil, zapovedujočega tona ni poznal. Tudi

glede povišanja plač je bil pravičen mož. Nikdar ni povišanja odbil a priori. Kakor je bil pri »Posojilnici« vedno referent za povišanje plač in je imelo uradništvo v tem pogledu v njem veliko oporo, tako je tudi za »Društvo odvetniških in notarskih uradnikov« v njegovem mezd-nem gibanju posredoval med šefi in društvom.

On ni bil le podporni član »Društva odvetniških in notarskih uradnikov«, temveč je dovolil društvu, da je imelo v njegovi pisarni upravo lista »Odvetniška pisarna«, in da so se marsikateri članki in resolucije napisali na stroj v njegovi pisarni.

S smrtjo dr. Serneca ni le izgubilo uradništvo dobrega in blagega šefa, temveč tudi »Društvo odvetniških in notarskih uradnikov« požrtvovalnega podpornega člana.

Pokojnik je bil neupogljiv značaj, kremenit narodnjak, ki ni poznal strankarske ekskluzivnosti. Zato je bil priljubljen pri somišljenikih in spoštovan pri nasprot-nikih.

Z njim je izgubila njegova neutolažljiva g. soproga nad vse dobrega moža, nedorastla sinka blagega in skrbnega očeta, »Sokol« nenadomestljivega delavca, JDS vnetega in enega najuglednejših članov. V vrstah narodnih borcev je nastala vrzel, ki ne bo dobila tako kmalu vrednega naslednika. Ave animá candida!

Franjo Moškon.

Delavska zbornica za Slovenijo.

Dne 14. oktobra 1923, v nedeljo ob 14. uri, vršila se je 4. seja Delavske zbornice za Slovenijo v dvorani vseučilišča, v nekdanjem deželnem dvorcu v Ljubljani. Sejo je vodil zbornični predsednik g. Mihael Čobal, ki je v svojem poročilu povdarjal, da je od zadnje seje 17. sept. 1922 poteklo nad eno leto, v kojem času se zaradi pomankanja denarnih sredstev ni mogla vršiti nobena seja, ker zbornica ni mogla plačati vožnje in dnevnic članom, bivajočim izven Ljubljane. Radi tega se je delovanje zbornice moralo omejiti v glavnem na intervencije v mezd-nih sporih ter na pisarniška opravila. Med drugim je omenil, da sta od zadnje seje umrla dva zbornična člana. Predsednik je ponovno povdarjal, da zbornica potrebuje več denarnih sredstev, sicer ne more vršiti svoje naloge.

čali z onimi, po kojih koprni naša duša. Z grenko bridkostjo si moramo slednjič priznati, da smo od njih za vedno ločeni.

V duhu se nam sicer vrača Vaša telesna oblika, vidimo pred nami Vaše nekdanje kretnje, Vaše prijazne poteze, dozdeva se nam, da slišimo celo znane glasove z Vami združeni in se veselo razgovarjamo, kot nekdanj.

Toda naša sreča je le hipna. Rajnke nam je pričaral naš spomin, vidi jih le naša fantazija. Vizija je naenkrat izgubila in mi stojimo spet pred kruto realnostjo ob goter nas za hip prešine silna radost, kakor da smo zopet milah onih, ki se ne povračajo več med nas.

Vse okrog nas postaja mrliško. Mlada vdova kleči na grob uprerano umrlega moža. Vsa je zatopljena v premišljevanje. Velika bol se je polastila njene duše. Uhaža ji glasno ihtenje, ki stresa njeno mlado telo.

Nedaleč se sklanja mož v najboljših letih čez grob svoje žene, prižiga voščene sveče ter potika po gomili bele krizanteme, katere škropijo njegove solze, ki mu nevzdržno polzijo preko potrtega lica.

Mlado in staro išče grobov svojih dragih. Reveži so skromno okrasili grobove svojcev, zato pa so njih srčna čutila tim bližje onih, za kojimi žalujejo. Bogati venci in marmornati spomeniki dičijo grobove onih, okrog kojih se zbirajo bogato oblečeni sorodniki. Tudi njih oblička so spremenjena, vse bogastvo bodo morali

pustiti na tem svetu ter slediti prednikom v ozek prostor — v večno ležišče.

Nebo je oblačno, megla nas objema, otožno se glase zvonovi od vseh strani, v zraku čutimo nekaj nevidnega, težkega. Pred nami valuje celo morje lučic.

Plamenčki se lomijo, prigrabljejo, zvijajo sem in tje ter žare v tajinstvenem trepetu.

Okrog velikega križa zbrala so se v krogu pevska društva, da počaste spomin dragih rajnkih.

Najprej rahlo, potem vedno močnejše doni v srce segajoča žalostinka, ki se veličastno razlega v visokih glasovih ter bobni v nizkih basovih preko groblja:

Blagor mu, ki se spočije,

V črni zemlji mirno spi

Lepše solnce njemu sije

Lepša zarja rumeni —

Ne razlega se danes slovenska žalostinka preko grobov vseh naših bratov in sester. Tam na jugu na Primorskem leži nebroj naših dragih, kojih spomin na njih grobeh ne sme povelicati slovenska žalostinka. Nemo zro obiskovalci grobov v trepetajoče lučke. Srca jim stiska dvojná bol. Bol za rajnimi in bol za zgubljeno svobodo. Tam počivajo oni, ki so pretrpeli najhujše strahote svetovne vojne in morali slednjič leči v prezgodnji grob za našo svobodo, med tem, ko so sami ostali pod tujim jarmom.

Sledilo je dobro in pregledno sestavljeno poročilo zborničnega tajnika g. Dr. Likarja.

Obe poročili se je sprejelo odobrilno na znanje in se je odobril tudi zapisnik 3 seje, ki ga je prečital zbornični tajnik g. Dr. Likar.

Na to je predlagal v imenu kluba privatnih nameščencev v Delavski zbornici klubov predsednik tov. Urbančič, da se v smislu zakona izvolita v upravni odbor dva nameščenca. Ta predlog je izzval burno debato. V imenu večine delavskih poslancev se je kot prvi oglašil k besedi g. Čelesnik, ki je vehementno, dasi brez pravega utemeljevanja, zavračal ta predlog. Priznal je sicer, da bi po zakonu imeli privatni nameščenci pravico biti zastopani v uravnem odboru, toda, ker so delavski zastopniki v večini, se mora manjšina ukloniti volji večine. V tem smislu je proti pravičnemu predlogu kluba zasebnih nameščencev govoril tudi delavski zastopnik g. Jeran iz Jesenic. Ta »vrli« zastopnik delavstva se je v **omalovaževanju pravic zasebnih nameščencev** povsnel tako daleč, da je trdil, da vse utemeljevanje od strani kluba privatnih nameščencev po zastopstvu v uravnem odboru — bodisi že opravičeno ali neopravičeno — ne pomaga nič, ker so delavski zastopniki v večini in v premoči ter se mora manjšina po znani praksi podvreči večini. Govoril je tako pristransko, kakor da bi bil na kakem socijalističnem volilnem shodu in ne v Delavski zbornici, kjer je treba ščititi interese nameščencev ravno tako kot delavcev.

Na to je v imenu zastopnikov zasebnih nameščencev tov. Evgen Lovšin v daljšem in stvarnem govoru dokazoval, da zakon predpisuje 2 odbornika v upravni odbor iz vrst zasebnih nameščencev, ki so vsled nasilja večine sedaj brez zastopstva. Pozval je večino, naj krene od napačne poti ter naj pokaže vsaj nekaj čuta pravičnosti in spoštovanja do zakonskih določil.

Vkljub temu, da so nekateri zmernejši člani večine priznali našo upravičeno zahtevo ter nagovarjali tovariše k pametnemu kompromisu, so prenapeti nestrpnejši zahtevali glasovanje ter dali delavskim zastopnikom »komando«, da **morajo** iz principa glasovati proti predlogu.

Za predlog so glasovali vsi zastopniki zasebnih nameščencev, proti pa vsi delavski zastopniki (očividno pod pritiskom navzočih voditeljev večine).

S tem je večina že ponovno dokazala, da ji ni za resno delo in da zbornica ne služi svojemu namenu. Ko se je vihar ogorčenja na strani zastopnikov privatnega nameščentva nekoliko polegel, se je dnevni red nadaljeval in se je odobril računski zaključek za čas od ustanovitve Delavske zbornice dne 8. januarja 1922 do 31. avgusta 1923. **Račun** izkazuje v zaokroženih številkah: **Dohodki** v letu 1922: subvencija vlade 34.000 D, posojilo Delavske zavarovalnice zoper nezgode 23.000 D; v letu 1923: subvencija vlade 22.000 D, posojilo zagrebške delavske zbornice 10.000 D. **Izdatki**: plače osebja 42.000 D, plenarne seje 10.000 D, inventar 8000 D, potnine, pisarniške potrebščine itd. 29 tisoč Din.

Proračun za prihodnje leto znaša 2 milijona 603.235 D in je krit z dokladami, ki naj se pobere v zakoniti višini 0.5% zaslužka, ki služi za osnovo odmeri vplačil za zavarovanje zoper bolezni. Od te svote pripade skladu za zgradbo 1.500.000 D. Ostali znesek odpade na inventar, adaptacijo uradnih prostorov, plače osebja, socijalno zavarovanje, najemnine, razsvetljavo, pisarniške potrebščine, potnine, izobraževalne tečaje, volitve (250 tisoč D), povračilo dolga in drugo.

Za to sejo je pripravil klub privatnih nameščencev predlog, nanašajoč se na previsoko število trgovskega naraščanja in sprejemanja penzionistov v privatne službe. Pri slučajnostih je klubov predsednik tov. Urbančič stavil ta predlog. Večina je temu predlogu v principu pritrdila, vendar je bil na zahtevo večine izbran 4-članski odbor, da besedilo kompromisno redigira.

Ko so bile posamezne točke po tej komisiji dogovorjene in tekst redigiran, je zbornica soglasno sprejela to - le

RESOLUCIJO:

»V zadnjem času opažamo, da je naraščaj v vseh strokah obrti, trgovine in industrije od dneva do dneva številnejši, kar je in bo povod, da brezposelnost rapidno narašča in so s tem prizadeti v največji meri baš delavni sloji, ki imajo kopico otrok in jih ne vedo kam dati.

Da se v bodoče in sploh za bodočnost tako ogromno naraščanje prepreči, stavlja Delavska zbornica za Slovenijo sledeče nujne predloge:

1. Trgovsko državno šolstvo naj se omeji na minimum, ker je za naše razmere dovolj, da imajo Ljub-

Na pokopališču v Kobaridu pod Krnom počiva truplo vrlega moža, prešinjena do zadnje ure domo-Tolmina.

Na ljubljanskem pokopališču počiva obče znani rodoljub g. notar Ignac Gruntar. Na Visokem pa danes doni žalostinka na grobnici najzaslužnejšega Slovenca, pisatelja, odvetnika itd. g. dr. Ivana Tavčar.

Pri Sv. Križu v Ljubljani sniva večni sanj naša mlada koleginja ga. Mara Christof-Kegl. Na celjskem pokopališču done tudi nanes žalostinke, katere je tolikokrat sam podprl z globokim basom ter jih večkrat dirigiral naš tovariš g. Valentin Jug. Tudi njega ni več med nami. Letos v spomladi je za vedno preminul in danes doni na celjskem groblju tudi njemu: »Vigred se povrne...«

Sveži grob na mariborskem pokopališču nas živo opozarja na minljivost tega sveta. Še pred tedni zdrav, vesel, poln energije in zaupanja v bodočnost, v najlepši moški dobi (44 let), danes pa negiben, zaprt v rodbinski rakvi. Stojimo pred grobnico dne 30. septembra 1923 umrlega gosp. dr. Vladimira Serneč-a, odvetnika, staroste mariborskega Sokola itd.

Potrni in zamišljeni ostavljamo pokopališče — mirni dom naših dragih — a za nami doni resen opomin:

Pulvis es et in pulverem reverteris,

Tam ob Soški fronti leže naši prijatelji, naši mladostni znanci. Tam so mučeniki, ki so v letih 1914—1919 pretrpeli najstrašnejše telesne in duševne grozote. Vsi niti niste združeni na vojaških pokopališčih, da bi Vam zamogli prižgati lučke ter okrasiti Vaše mučeniške grobove z belimi krizantemami. Vojne strahote so Vas neznanu kje zakopale, da danes ne najdemo onega kraja, kjer trohni Vaše mučeniško telo. Toda danes je tudi Vaš dan, tudi na Vas se nam vzbujajo hvaležni spomini.

V srcu prižgimo luč gorke ljubezni do Vas ter obudimo živ spomin na vse one, ki so spili do dna kelih najhujšega trpljenja, predno jih je rešila smrt zemeljskih bolečin. V naših srcih Vam je postavljen neviden spomenik, ki bode trajal vse do takrat, ko se z Vami za večno združimo.

A tudi onih, ki so preživeli dobo svetovne vojne, ne ogreva več vseh dobrotno sonce. Vrzeli v naših vrstah so že od lanskih »Vseh Svetih« nastale znatne. Marsikoga so lani prešinjali na tem mestu slični spomini, a danes sami spe pod nami smrtno spanje.

V prezgodnji grob so se pogreznili in ni jih več med nami naših dobrotnikov, članov in tovarišev.

Pod italijansko bandero tam v tužni Istri v Podgradu sniva večni sanj naš prijatelj in član gosp. notar Tomo Šorli, ki je preminil letošnjo spomlad v najlepši dobi 42 let. Njegovo idealno srce je nehalo biti in ljubiti slovensko domovino.

Ijana, Maribor, Celje ter Novo mesto po eno trgovsko šolo, Ljubljana poleg tega še trgovski tečaj na liceju, trgovsko akademijo ter abiturijentski tečaj.

Delavska zbornica zahteva, da se podržavijo vse obrtno-nadaljevalne in gremijalne šole, kjer naj se goji poleg dosedanjih učnih predmetov, strokovna in praktična izobrazba ter ustanove državne strokovne, poljedelske in gospodinske šole.

Vsi privatni tečaji, ki se bavijo z izobrazbo trgovskega naraščaja, ter imajo pravico javnosti, naj se odpravijo.

2. Določi naj se, da morajo imeti vsi trgovski in obrtni vajenci primerno šolsko izobrazbo, učnim gospodarjem pa se naj zabrani, sprejemati z nezačudno šolsko izobrazbo.

Obenem naj se prepove trgovcem, ki niso izučeni, da bi imeli vajence.

3. Delavska zbornica odločno zahteva, da predloži vlada narodni skupščini tozadevni zakonski načrt, ki naj dovoljuje trgovcem in obrtnikom imeti največ enega vajenca, če so brez pomočnikov, onim s pomočnikom pa: do 10 pomočnikov na vsaka dva pomočnika enega vajenca, z nad 10 pomočniki pa na vsake tri pomočnike enega vajenca.

4. Zbornica zahteva, da se ji osnutke obrtnega reda predloži v izjavo, predno bo v razpravi v narodni skupščini.

5. Ker prejemajo državni in privatni vpokojenci nezadostno pokojnino za življenski obstoj, stoji Delavska zbornica na stališču, da mora vsak vpokojenec prejemati eksistenci odgovarjajočo pokojnino, na drugi strani pa naj se takim vpokojencem prepove, opravljati privatne službe, da s tem ne večajo brezposelnosti ročnega in duševnega delavstva.

6. Zbornica propagira socialno stališče, da je do pokojnine upravičen vsak ročni in duševni delavec šele z dnem, ko mu je priznana popolna delanezmožnost, ne glede na dobo zaposlenja.

Za tem je bil soglasno sprejet predlog glede zakona o stanovanjih, ki ga je stavil v imenu kluba privatnih nameščencev tov. Gregorka:

Predlog se glasi:

»Vlada se poziva, da z novim zakonom ne samo podaljša veljavnosti sedanjega zakona o stanovanjih, kolikor je v njem izrečena zaščita najemnikov samo do 31. decembra 1924, temveč, da to zaščito še izdatnejše zboljša in jo tudi s svoje strani z velikopotezno stanovanjsko akcijo izpopolni. Ta akcija naj se raztegne na vse one kraje, kjer je nastala stanovanjska beda ravno radi porasta upravnih centrov.

Novi zakon je nujen z ozirom na finančni zakon za leto 1923-24, v katerem bi se mogle predvideti primerne svote za tako akcijo, to je graditev poslopij za državne urade, ki so danes še nastanjeni v privatnih stanovanjskih poslopijih, stanovanjskih hiš za osobje in delavstvo državnih uradov in podjetij.

Taka akcija bi omilila izdatno tudi današnjo delavsko krizo.

Razni zastopniki delavstva so stavili več predlogov, tikajočih se raznih panog po večini ročnega delavstva, za katere so tudi zastopniki privatnih nameščencev glasovali ter so bili tudi dotični predlogi soglasno sprejeti.

Pri bodočih volitvah v Delavsko zbornico bode potrebno izvoliti take zastopnike, ki bodo pomen Delavske zbornice prav pojmovali, ki s strankarsko pristranostjo ne bodo kršili zakona, temveč se bodo pri svojem poslanstvu v Delavsko zbornico dali voditi od čista pravičnosti, da bodo pravični kategorijam delavstva in tudi onim zasebnega nameščentva.

Dragotin Gilčvert, delegat Delavske zbornice.

Ob-60 letnici dr. Franja Rosine, odvetnika v Mariboru.

Pač mnogo možkih, malo mož
Naš vek rodi,
A kar nebo nam dalo mož,
Med prvimi si ti!

S. G.

Redki so med nami oni, ki se lahko na jesen svoje življenja s ponosom ozrejo na svoje delovanje, ki zamorejo v trdni zavesti kazati na celo vrsto uspehov, na plodonosen sad svojega življenja.

Kdor je bil zvest svojim življenskim principom, kdor je bil v najtežavnejših trenutkih neomahljiv, ter je z neupogljivo voljo in nepopustno energijo dokazal svojo značajnost in se s tem uspešno udejstvoval v prid splošnega narodnega blagra, ta je vtisnil svojim potomcem za nedogleden čas neizbrisni pečat svojega delovanja in svoje osebnosti.

Malo imamo takih mož, zato pa so tudi redki oni jubileji, ki ne pomenijo le doživetja gotovih let, temveč obujajo v širokih krogih naroda hvaležne spomine na izredno delavnost in plodonosne narodne pridobitve svojih prvencev.

Tak jubilej — častno 60-letnico — je obhajal letos (dne 29. septembra 1923) narodni prvoboritej gospod

DR. FRANJO ROSINA, odvetnik v Mariboru.

Jubilant je priznana osebnost vsled plodonosnega delovanja na raznih poljih, kjer se je zbog svoje neumorne delavnosti, dalekovidnosti in silne energije uspešno udejstvoval na korist splošnega napredka, zlasti v narodnem, gospodarskem in kulturnem oziru. Dr. Franjo Rosina je ena najmarkantnejših osebnosti današnje dobe ter je njegovo ime tesno združeno z usodo Slovenije, zlasti pa z zgodovino slovenskega Štajerja in z mestom Maribor-om. Mož kremenitega značaja, stal je vedno na čelu narodnih borcev ter se je v prvih vrstah boril za pravice slovenskega naroda v onih težkih časih, ko je bilo zelo opasno odločno priznavati slovensko barvo, ker je avstrijsko-nemški absolutizem neizprosno preganjal vsakega, ki se je postavil v bran kričečim krivicam in neopravičenemu nadvladju drugorodcev nad slovenskim življem.

Klubovaje vsem nasilnostim in ne oziraje se na nevarnosti, ki so pretile našim voditeljem od strani v stari Avstriji vladajočega in favoriziranega nemškega življa, znašli so se med slovenskim narodom neustrašeni možje jeklene vztrajnosti, čistega značaja, z neupogljivo voljo.

Slično kot pok. Dr. Ivan Tavčar, odvetnik v Ljubljani, pok. Dr. Ivan Dečko, odvetnik v Celju in še nekateri drugi odlični narodni voditelji, pograbil je tudi dr. Franjo Rosina bojni prapor, ki je v njegovih rokah zmagonosno plapolal po spodnjem Štajerju, dokler nas slednjič leta 1918 ni objela svoboda v Jugoslaviji ter je usoda naklonila, da je zamogel baš današnji jubilar g. dr. Franjo Rosina raz balkona mestnega magistrata proglasiti Maribor kot slovensko mesto ter v imenu Narodnega sveta imenovati gospoda Rudolfa Maistra kot **prvega slovenskega generala.**

Kot kmečki sin rodil se je dr. Franjo Rosina v Leskovci pri Litiji dne 29. septembra 1863. Gimnazijo je študiral v Ljubljani, pravniške študije pa je dovršil na Dunaju. Leta 1887 je vstopil kot odvetniški kandidat v pisarno dr. Krajca, odvetnika v Novem mestu.

Od tod je prišel kot koncipijent v pisarno dr. Josipa Semeca, odvetnika v Celju, katera je bila takrat na Štajerskem največja slovenska odvetniška pisarna in iz katere so prišli skoro vsi oni odvetniški kandidati, ki so pozneje postali izborni odvetniki in narodni voditelji. Svojo koncipijentsko dobo je končal dr. Rosina na Du-

naju ter je po izvršenem odvetniškem izpitu otvoril na novega leta dan 1895 lastno odvetniško pisarno v Ljutomeru. Leta 1904 se je preselil v Maribor, kjer še danes deluje.

Že kot dijak se je z vsem mladeniškim ognjem oprijel narodnega dela. Pri vseh narodnih društvih in važnejših korporacijah se je udejeval, širil svoje nazore in dobre nasvete ter tekmoval s takratnimi prvenci in narodnimi borci.

Kot Sokol vršil je sokolsko delo z veliko energijo in požrtvovalnostjo. Kot dober govornik je nešteto povzdignil svoj glas za Sokolstvo ter z živo besedo bodril in navduševal mladino za sokolske ideale. Takrat so se vse slovenske stranke zavedale, da vrši Sokol eminentno važno narodno misijo ter je ves zaveden slovenski narod s ponosom zrl na razvoj Sokola ter njegova predstavitelje.

V svoji mladeniški ognjevitosti ustanovil je dr. Rosina kot odvetniški koncipijent leta 1887 v Novem mestu prvega Dolenjskega Sokola, kateremu je načeloval kot starosta do svoje preselitve v Celje leta 1890.

Prepričan o velikem pomenu Sokolstva za narodno probujanje, se je dr. Rosina tudi v Celju z izredno vnemo in sposobnostjo oprijel sokolskega dela ter se skupno s svojim prijateljem dr. Ivanom Dečko na vseh poljih temeljito pripravljal za pravega narodnega voditelja.

Ko je leta 1895 otvoril v Ljutomeru lastno odvetniško pisarno, pričela je zlata doba njegovega zaslužnega delovanja na narodnem in javnem polju. Oprijel se je z vso žilavostjo podrobnega dela ter z njemu lastno ognjevito besedo med ljudstvom budil narodno zavest.

Leta 1896 je bil izvoljen kot slovenski poslanec v štajerski deželni zbor, kjer je deloval z izrednimi uspehi do leta 1901. V to dobo spada perijoda njegovega najživahnejšega delovanja na narodnem polju. Zasluge, ki si jih je priboril za slovenski narod, tvorijo nepregledno vrsto.

Ko se je dr. Rosina preselil v Maribor, postal je tu ognjišče narodnega dela. V vseh društvih agilen sodelavec, je obračal svojo posebno ljubezen vzgoji mladine z neumornim delom pri Dijaškem domu ter Dijaški kuhinji. Svojo inicijativnost in agilnost dokazal je neustrašeno s številnimi shodi po slovenskem Štajerju.

Koj ob prihodu ustanovil je mariborskega Sokola ter bil njegov prvi starosta. Pod njegovim dolgoletnim vodstvom se je Mariborski Sokol vključil v vladajočim težkočam uspešno razvijal.

Tik pred izbruhom svetovne vojne vodil je starosta dr. Rosina znano zgodovinsko slavnost razvitja sokolskega prapora dne 26. junija 1914 v Rušah. Njegova prerano umrla soproga je kumovala sokolskemu praporu, na katerega je pripela značilen napis: »Branj mejo«.

Po znanih Ruških dogodkih se je kruto preganjalo in krivično zapiralo narodne žrtve. Kakor ne zapusti dober pastir svoje črede, ako se pojavijo volkovi, tako tudi dr. Rosina ni zapustil svojih Rušanov. Neustrašeno je hodil na najbolj nevarna mesta protestirat proti krivičnemu preganjanju narodnih žrtv. Dne 16. avgusta 1914 peljal se je tudi na Dunaj intervenirat radi zaprtih Rušanov k ministrskemu predsedniku grofu Stürghu in generalnemu avditorju. Ob vladajočem avstrijsko-nemškem absolutizmu bilo je takrat nevarno postaviti se pred »levje žrelo«. To je imel okusiti tudi dr. Rosina. Komaj se je povrnil iz Dunaja, bil je dne 20. avgusta 1914 kot veleizdajalec aretiran ter z drugimi nedolžnimi žrtvami vred prepeljan v graške ječe, kjer je imel po nesnažnih luknjah prebiti več mesecev.

Dne 4. oktobra 1914 bil je izpuščen. Ker pa si je v ječi nakopal bolezen, moral je v sanatorij, kjer je bil dvakrat zaporedoma operiran. Le njegova žilava narava ga je otela katastrofe.

Vključil temu pa se ni dal potisniti v ozadje. Med

vojnim terorjem je stal v prvi narodni fronti. Meseca marca 1918 bil je v Mariboru ob navzočnosti dr. Budisavljeviča, dr. Žerjava, dr. Kukovca, Adolfa Ribnikarja, dr. Kramerja in drugih med ustanovitelji Jugoslovanske demokratske stranke in dolgo časa tudi načelnik mariborske demokratske organizacije.

Ob preobratu je bil ravno dr. Rosina prvi na svojem mestu. V Narodni dom je sklical prvi sestanek slovenskih mož, kjer se je ustanovil Narodni svet, kojega podpredsednik je bil dr. Rosina. Živahno delovanje v onih burnih prevratnih dneh je dr. Rosina naravnost pomladilo. Velike so njegove zasluge za slovenski Maribor in za slovenski živelj sploh. Še le zgodovinarji bodo zamogli podati pravo oceno zaslug današnjega jubilanta.

Kruta smrt, ki se je opetovanokrat pojavila v njegovi rodbini, odtegnila ga je zadnje čase hrupnemu javnemu delu. Vključil temu pa se še intenzivno udejeval na narodno-gospodarskem polju. Nemalo zaslug ima za razvoj Posojilnice v Maribor, ki se je pod njegovim 18-letnim predstvom razvila v jeden najmočnejših in najsolidnejših denarnih zavodov.

Kako močna osebnost je dr. Rosina in kako vsestransko se ceni njegove zasluge, dokazalo je tudi

SLAVNOSTNO ZBOROVANJE OB NJEGOVEM JUBILEJU.

Časten večer, ki ga je priredila »Slovanska čitalnica« dne 6. oktobra 1923 zvečer na čast narodnega dela dr. Rosine ob njegovi 60-letnici, se je razvil v pravo nacionalno manifestacijo. Velika dvorana Narodnega doma je bila nabito polna najodličnejšega občinstva iz vseh krogov. Vsa društva so bila zastopana. Dolgo vrsto iskrenih govorov je otvoril predsednik čitalnice g. Ivan Kežzar. Za njim so govorili: za mariborsko sokolsko župo starosta dr. Pivko, za mariborskega Sokola starosta dr. Boštjančič, za načelstvo demokratske stranke dr. Lipold, ki je povdarjal značajno zvestobo dr. Rosine napredni nacionalni politični ideji. Tudi župan mesta Maribora g. Grčar je častil zaslužnemu mariborskemu narodnemu delavcu. Za Jugoslovansko Matico je govoril prof. Ribarič, za ožje prijatelje in načelstvo Posojilnice dr. Kac, imenom stanovskih tovarišev pa dr. Koderman, ki je zlasti povdarjal čistost dr. Rosinovega značaja v odvetniškem poklicu. Človekoljubno dr. Rosinovo delo je v krasnih besedah proslavljal imenom Dijaške kuhinje prof. dr. Medved, jugoslovansko pa prota Trbojevič in za Orjuno dr. Makso Šnuderl. Za Ljudsko knjižnico, katere inicijator je bil dr. Rosina, se je zahvalil za njegovo podporo dr. Reisman.

Srbski govorniki so zlasti naglašali dejstvo, da ime dr. Rosine ni znano le od včeraj ali predvčeraj, tudi ne samo v Sloveniji, temveč zaslužno in neustrašeno delovanje današnjega jubilanta v prid celokupni narodni stvari je bilo slovanskim krogom znano še pod staro Avstrijo, vsled česar se ne veseli današnjega jubileja le mariborski okraj ali samo Slovenija, temveč široki krogi po celi Jugoslaviji. Ves večer je z izbranimi komadi svirala godba »Drave«, pevci Glasbene Matice pa so zapeli par krasnih pesmi. Dr. Rosina je prejel iz vseh krajev Slovenije nebroj pismenih in brzojavnih čestitk od bivših narodnih sodelavcev, med drugim od sokolske župe iz Novega mesta, ptujskih narodnih društev in demokratske organizacije, velikega župana dr. Lukana ter iskren dopis gospe dr. Franje Tavčarjeve. Slavljencec se je proti polnoči v daljšem in duhovitem govoru, ginjen nad toliko ljubavjo in priznanjem, zahvalil za lep večer, ki mu ga je priredila »Slovanska čitalnica«. Maribor že dolgo ni imel tako iskreno manifestacijo nacionalnega dela.

Tudi naše društvo se pridružuje iskrenim čestitkam zaslužnemu jubilantu ter želimo, da bi nemornemu narodnemu borcu vsaj jesenski dnevi njegovega življenja potekali mirno, da bi v nekaljenem zadovoljstvu do-

segel ono najskrajnejšo mejo človeškega življenja, ki je usojena le redkim zemljanom.

Zaključujemo z željo, da bi se slovenskemu narodu narodilo še mnogo takih mož, kot je današnji jubilant. Naj se izpolni tudi zaključna kitica nesmrtnega pesnika Simona Gregorčiča:

»O trosi Bog ti sreče rož
Na vse poti
A nam pa daj še mnogo mož
Mož vrlih kot si ti.«

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani.

(Dopis iz Ljubljane.)

Ravnateljstvo okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani je imelo dne 19. oktobra 1923 sejo z obširnimi dnevnimi redom. Značilno je, da se je seja vršila v porotni dvorani deželnega sodišča v Ljubljani. Med sejo je prišlo parkrat do takega položaja, da bi nekateri res lahko prevzeli vlogo obtoženca in sedli na klop, ki je za to določena. Na tej seji se je imelo rešiti vprašanje sistemiziranja službenih mest pri Okrožnem uradu v Ljubljani ter prevedbe uslužbencev na sistemizirana mesta. Seji sta prisostvovala tudi predsednik osrednjega ravnateljstva g. Pilepič in ravnatelj Jaklič iz Zagreba.

Na seji se je pokazalo, da je ljubljansko ravnateljstvo pričelo pojmiti svojo dolžnost in se zavedati velike odgovornosti, ki jo imajo vsi člani ravnateljstva nasproti interesentom, zavarovancem in službodajalcem. Doslej sta se obe strani pritoževali nekako ločeno: na eni strani se je pri delodajalcih (industrija, obrt in trgovina) čul težak očitke, češ, da so bremena, ki jih nalaga socialno zavarovanje, nevdržna in prete ugonobiti vse gospodarstvo pri nas, na drugi strani pa so se zopet pritoževali zavarovalni člani zavoda, da ugodnosti, ki jih nudi zavod, niti z daleka ne odgovarjajo ogromnim svotam, ki jih zavod prejema na prispevkih. Sedaj pa se je pozornost z obeh strani pričela obračati na mesto, kjer je vzrok nezadovoljstva. Režija (izdatki za uradništvo in upravni aparat sploh) je tako velika, da je na noben način ni mogoče držati dalje na taki višini. Proračun upravnih stroškov Okrožnega urada v Ljubljani znaša za leto 1923 samo na plačah uradništva in pisarniških potrebščin 3,917.198,20 D (torej 16,000.000 K). Režijski procent znaša preko 21 odstotkov, to se pravi, da od vsakih 100 kron, ki jih zavod prejme, požre samo uprava skoraj 22 kron. Če se bo ta bolezen v zavodu vlekla naprej, bomo doživeli polom vsega socialnega zavarovanja in potem naj se delavstvo zahvali za to onim pivkcam, ki so zakrivile take nevdržne razmere.

Značilno in omembe vredno je dejstvo, da smo na seji 19. tm. čuli iz vrst zastopnikov delodajalcev besede, ki pričajo o tem, da jim ne moremo odrekati poštene volje. G. inž. Šuklje, od katerega smo bili vajeni do sedaj nekoliko bolj nepopustljivega nastopanja, je izrazil iskrene besede v obrambo zavarovancev zavoda.

Iz poročil predsednika g. Pilepiča, ravnatelja g. Jakliča ter iz poročil Okrožnega urada v Ljubljani, se je izkazalo, da ta urad ne samo ne more služiti drugim okrožnim uradom za vzgled, marveč svoje dolžnosti niti z daleka ni izvršil. S predpisovanjem prispevkov je v zastanku za naravnost ogromno svoto 16,750.000 Din. Zastavnek pa baje celo še narašča. Ni dvoma, da bo od te velike svote znaten del postal neizterljiv. Če upoštevamo še izgubo na obrestih, ki je s tem nastala zavodu,

je škoda tako velika, da bi bilo treba krivce ugotoviti in jim napprtiti vso materijelno odgovornost za to neodpustno zamudo. Zanimiva je tudi izjava predsednika zavoda, da Okrožni urad v Ljubljani ni vkljub opetovanim urgencam napravil in vposlal proračuna za leto 1923 Osrednjemu uradu, dočim so drugi Okrožni uradi to svojo dolžnost storili. Zaradi tega je ravnateljstvo Osrednjega urada kaznovalo ravnatelja Kocmurja z denarno globo. Ni čuda, da se je čul na seji očitke, da se je s strani Okrožnega urada v Ljubljani uganjala naravnost pasivna rezistenca proti Osrednjemu uradu.

Sistemizacijo službenih mest in prevedenje uslužbencev ima izdelati posebna, iz srede ravnateljstva izvoljena komisija. Njena dolžnost je, da si dobro pregleda urad in ljudi, ki v njem sedijo, ter vse, kar je neporabno in nesposobno, spravi iz zavoda.

Zastopanje pri sodiščih po nejuristih.

Odvetnikom in starejšim odvetniškim uradnikom bode gotovo še v dobrem spominu, s kakimi težkočami so se imele boriti strokovne organizacije, da so z vsemi razpoložljivimi sredstvi in z železno voljo slednjič leta 1914 dosegle, da zamorejo po § 31 c. p. r. zastopati pri sodiščih tudi nejuristi. Takrat so bile na delu naše strokovne organizacije, prednjačili so nam v tem pogledu dunajski tovariši vdruženi v »Reichsverband der Advokatur und Notariatsbeamten Oesterreichs«; aktivno je sodelovalo Društvo odvetniških in notarskih uradnikov v Ljubljani, pa tudi naša društva po provincah, zlasti v Gorici, Celju in drugod so prispevala s tozadevno tvari in nasveti k skupnemu uspehu, da se je slednjič v avstrijskem parlamentu s pomočjo naših prijateljev, uglednih juristov in parlamentarcev, kakor dr. Ofner in drugih dosegla novela s cesarsko naredbo z dne 1. jun. 1914 drž. zak. št. 118.

Po tej noveli zamore odvetnik substituirati svojega uradnika za zastopstvo pri I. narokih (§ 239 c. p. r.) in v izvršilnem postopanju (izvzemši slučaje po §§ 123, 162 in 209 i. r.). Opravičenost takega zastopanja pred sodišči ima dokazati dotični uradnik s tozadevno legitimacijo, ki jo dobi na predlog svojega šefa od Odvetniške zbornice, katera pa je opravičena take legitimacije vsak čas preklicati in odvzeti.

V tozadevnih resolucijah in zakonskih osnutkih povdarjale so organizacije in so se temu pridružile tudi razne Odvetniške zbornice, da se ima ta substitucijska pravica podeliti le **strokovno izobraženemu uradništvu**, ki **dokaže** poleg zadostnega znanja največkrat se ponavljajoče zakonske snovi **tudi 10-letno službeno prakso po odvetniških in notarskih pisarnah**. V prvi vrsti pridejo v upoštevanje oni uradniki, ki vršijo službo pri advokaturi najmanj skozi 10 let na vodilnih mestih ter jim zamorejo dotični šefi zbog dolgoletne preizkušnje na vodilnih in odgovornih mestih potrditi zadostno izvežbanost in zanesljivost za sodno postopanje.

Ko se je pričelo izvajanje te substitucijske pravice po gornji noveli, imele so Odvetniške zbornice onim uradnikom, ki so bili od posameznih odvetnikov v to predlagani ter so poleg **potrjene strokovne sposobnosti dokazali tudi 10-letno službovanje po odvetniških in notarskih pisarnah**, izdati legitimacije brez položitve tozadevnega praktičnega izpita, vsi drugi uradniki, ki bodo v bodoče prosili za legitimacije, pa so se imeli podvreči tozadevnemu praktičnemu izpitu ter s pričevali doka-

zati 10-letno službovanje po odvetniških in notarskih pisarnah.

V noveli sami sicer ni vsebljen ta pogoj, ker ta novela le dovoljuje Odvetniškim zbornicam, da zamorejo iste izdajati take legitimacije na predlog dotičnih odvetnikov, da jih pa zamorejo tudi vsak čas preklicati in odvzeti.

Ker so poprej strokovne organizacije in Odvetniške zbornice zakonodajstvom predlagale podelitev substitucijske pravice **le pod pogojem**, da dotični uradniki dokažejo zadostno strokovno znanje s položitvijo praktičnega izpita ter 10-letno službovanje po odvetniških in notarskih pisarnah, dal je zakonodajec Odvetniškim zbornicam na prosto, da tozadevno v lastnem delokrogu nadalje odločajo.

Predno so se zamogli uspehi takega zastopanja po nejuristih pokazati in predno je bila izvedena kontrola od strani Odvetniških zbornic, ali posamezni odvetniki v duhu predzgodovine gornje novele predlagajo izdaje legitimacij svojemu uradništvu, izbruhnila je svetovna vojna, ki je ovirala redno odvetniško in sodno poslovanje do leta 1919 in še pozneje.

Vsled te »vis major« izvedle so se na vseh poljih izredne odredbe odnosno dopustili so se vsled izrednih potreb tudi taki pripomočki, ki bi v normalnih časih ne bili na mestu.

Tudi v sodnem in odvetniškem poslovanju so nastopile izredne potrebe, ker so bili sodniki, odvetniki, njih uradniki itd. hipno poklicani pod orožje ter so tozadevne pisarne ostale brez pravega vodstva in je v onih težkih časih sploh vse juridično delovanje v zaledju močno zastajalo.

To je bil gotovo jeden onih tehničnih razlogov, da se način zastopstva po nejuristih v smislu novele k § 31 c. p. r. ni po prvotno zamišljenih načelih v vseh podrobnostih izvedel, da se tozadevna mnenja na pristojnih mestih še do danes niso zadosti izkritizirala.

V vojnem času smo na vseh poljih opazali, da se je marsikje »oko zatisnilo«.

Tako je bilo tudi pri advokaturi.

Enoletni prostovoljci in rezervni častniki so prišli med prvimi na vrsto. In tako je vojni moloh pogoltnil advokaturi najprej koncipijente, za tem pisarnovodje in drugo moško uradništvo. Slednjič je prišel na vrsto odvetnik sam ali pa je bil kot politično nevaren odveden v zapor ter na ta ali oni način odtegnjen pisarni in svoji družini.

V teh izjemnih časih ostale so odvetniške pisarne ali zaprte ali pa brez izvežbanega uradništva. V marsikatero pisarno se je takrat privzelo — začasno — neizvežbano uradništvo obojega spola. Oblasti so pravilno uvaževale težke medvojne čase, kateri so zadeli tudi advokaturu ter so Odvetniške zbornice na prošnjo prizadeti odvetnikov opravičeno izdajale legitimacije tudi takemu uradništvu, ki po gornji noveli ni imelo priti v upoštevanje pri sodnem zastopanju. Tudi sodne oblasti so z ozirom na kritičen položaj posameznih odvetniških pisarn »zatisnile oko« ter šle na roko temu neizvežbanemu uradništvu, da so zamogle dotične pisarne v onih hudih časih vsaj životariti.

Oni odvetniki in njih uradniki, ki so srečno preživeli vojne grozote ter so se povrnili na svoja prejšnja mesta, pa morajo sedaj pravilno razmotrivati predrugičen položaj in delati na to, da pridejo tudi odvetniške pisarne v normalen tir, da vrzeli izpopolnimo in da tudi v tej stroki časovnim razmeram primerno napredujemo ter ne dopustimo, da bi **poklicno odvetniško uradništvo kot priznan stan popolnoma propadel**.

Številčno se sicer množijo odvetniške in notarske pisarne, ker se pojavljajo vedno novi odvetniki in rastejo kazenski zagovorniki pred nami, kakor gobe po dežju. O napredovanju teh pisarn bi pa bilo težko govoriti. Gotovo pa notranji ustroj marsikatero pisarne ni

tak, da bi pri strankah vzbujal potrebno zaupanje in privlačnost ter bi pisarnam bil zasiguran normalen razvoj ali vsaj časten obstoj. Po nekod se naravnost v ta tepta vse one vzvišene principe, od kojih se — do novejšega časa — odvetništvo ni oddaljilo ter odločno vztrajalo na tradicijah svojih prednikov, ki so s svojim vedenjem in nastopom pripomogli, da se je odvetniški poklic vsaj deloma ohranil na oni častni in vzvišeni stopnji, ki je bila temu stanu zarisana že v rimski dobi.

Eden razlogov, ki razjeda ugled odvetništva ter škoduje ugledu in razvoju kvalificiranega odvetniškega uradništva — **po življenskem poklicu** — je ta, da sprejemajo nekateri odvetniki v svoje pisarne državne penzioniste, katerim se še pred nedavnim časom niti »svitalo« ni, da bodo kedaj zaposleni po odvetniških pisarnah ter se naravno za ta poklic niso nikdar pripravljali, ker tvorijo ti penzionisti — po največ bivši žandarni — odvisno uradništvo v našem poklicu, so vsled neuporabnosti le v napatju ostalemu pisarniškemu personalu. Kjer pa takega personala ni, tam tvorijo ti penzionisti »pisarniške štatiste«, kakor jih opazamo na gledaliških odrih pri večjih prireditvah, da izpolnijo gledališnji order, ter zakrijejo one vrzeli, katere bi občinstvo sicer lahko opazilo.

Da bi pa tak neuporaben uradnik bil vendar šefu v korist, obrne se slednji do Odvetniške zbornice, češ, dobil sem priletnega »solicitatorja« ter prosim za njega, da se mu izda legitimacija za sodno zastopstvo po § 31 c. p. r.

Odvetniške zbornice ali nimajo zadostne evidence glede verodostojnosti svojih članov ali pa jim primanjkuje potrebnega časa za poizvedovanje — o dobri volji in pravilnem pojmovanju gornje novele ne moremo dvomiti — s kratka, naenkrat se pojavi pri I. narokih na okrožnih sodiščih kak penzionist — žandarn, ki se z legitimacijo od Odvetniške zbornice predstavi dotičnemu referentu, ki ga v očigled legitimacije seveda mora pripustiti k zastopstvu.

Kaki občutki obdajajo pri tem n. pr. koncipijente, ako pomislijo, da sme pri I. narokih za milijonske vrednosti zastopati »nestrokovnjak-penzionist«, ki je čisto pohajal le v ljudsko šolo ter je nad polovico življenja prebil v čisto drugi atmosferi, po največ v žandarmerijskem ali drugem vojaškem poklicu, med tem, ko koncipijent ni bil pripuščen pri okrajnih sodnijah niti k bagatelnim obravnavam za vrednost 50 kron, ako ni dokazal poleg gimnazijske mature tudi položitev vseh treh državnih izpitov.

Mučno je za prisotne zastopnike, ako tak »zastopnik - penzionist« ne ve, ali bi se pri oklicu zadeve oglašil kot zastopnik tožitelja ali toženca, ali bi kaj ugovarjal v smislu § 239 c. p. r., ali bi raje molčal, da se z neprimerno utemeljitvijo ne osmeši.

Najbolj mučno pa je za slučajno navzočo stranko, ako je zastopnik nasprotnika tako hudomušen, da ponudi pri I. naroku takemu »zastopniku« sklenitev poravnave, pa se slednji ne more podati v poravnalna pogajanja, ker vsebine pravnih aktov ne more pravilno pojmiti in večkrat mu tudi tožbena legenda ni umljiva. Zbog tega se poravnava sploh ne sklene ali pa morajo stranke in sodnik čakati, da penzionist poišče svojega šefa ali kakega družega sposobnega substituta.

Stranka, katera mora plačati za tako zastopstvo za I. narok 1000 D, pa preklinja ono minuto, ko je prestopila prag odvetniške pisarne s takim osebjem ter skuša presedlati čim preje k drugemu odvetniku.

Da delajo sodni svetniki pri likvidaciji stroškov ob zamudnih sodbah resne opazke in tudi šaljive dovtipe, se ni čuditi, ako imajo pred seboj za zastopnika kakega neokretnega žandarma, ki v svojem poklicu iz ednega ali družega razloga ni vztrajal, ali pa »včerajšnjega sodnega kanclista ali višjega oficijala«, ki je vsled ne-

Trije jubilanti!

sposobnosti zbežal iz sodne službe, pa se danes z legitimacijo v roki sodniku ponosno predstavi kot opravičen zastopnik ter mu mora sodišče ravnatoko kot odvetniku ali drugemu poklicnemu zastopniku priznati za I. narok 1000 Din.

Ironija je tem večja, ker sodni svetnik za svojo narporno in odgovorno službo cel mesec ne dobi toliko plače, kot »zaslužni« tak penzionist včasih kar en dan pri I. narokih svojemu šefu.

Tudi odvetniki se na dvojen način okoristijo. Prvič plačajo takemu penzionistu le polovico one plače, ki bi jo morali drugemu uradniku po poklicu dati. Prve naroke mu tudi tak penzionist opravi, četudi na gorj opisan način. Vsaj zna podpisati zapisnik! Več se pa formalno ne zahteva. V pisarni ima pa tak odvetnik povrh še uradnika — če tudi statista — vsaj kmet na prvi hip ne more spoznati, s kom ima opraviti, denar pa že zna inkasirati in o njih poštenosti se nikdo ne pritožuje. Drugič pa takj odvetniki ne plačujejo za te uradnike nikakih prispevkov za Pokojninski zavod ter so oproščeni vseh drugih visokih plačil, kj jih njihovi kolegi morajo plačevati za poklicne uradnike — nepenzioniste. Slednjič se lahko odpove služba takemu penzionistu, kadar hoče, ker ti penzionisti niso vzdruženi v naših strokovnih organizacijah in tudi nimajo poguma, da bi se šefu po robu postavili, kadar se jim dela krivica.

Pod takimj razmerami pa trpi ugled odvetniških pisarn in zlasti onega strokovno izobraženega uradništva, ki si je izbralo uradovanje po odvetniških in notarskih pisarnah za življenski poklic, se temu poklicu od mladih nog posvetilo ter se s samoukom in dolgoletno prakso v tej stroki povsem izobrazilo — celo specializiralo.

Mesto da bi želo tako uradništvo za svoj trud v tej stroki priznanje, pa se pojavijo odvetniki, ki vsled **golega egoizma** poteptajo stanovsko čast in disciplino, vržejo starejšega uradnika na cesto, sprejmejo za polovično plačo »penzionista« češ, denar bode že znal sprejemati v pisarni ter k I. narokom hoditi, za drugo delo ga pa ne rabim.

Z ozirom na množeče se slučaje, da so radi nastavljenja penzionistov razni **odvetniški in notarski uradniki postavljeni z družino vred na cesto ter so brez lastne krivde brez vsakoršnih sredstev**, v očigled dejstvu, da je baš radi penzionistov zastalo mezdno gibanje in upošteva je ogromno škodo, katero utrpi Pokojninski zavod in s tem celokupno privatno nameščenstvo s tem, da se število plačujočih zavarovancev za vsa po penzionistih zasedena mesta dan na dan krči, je z veseljem pozdravljati živahen pokret med stanovskimi tovariši in organizacijami, ki delujejo za popolno **odstranitev vsakoršnih penzionistov iz odvetniških in notarskih pisarn**.

Kdor od penzionistov je še delazmožen, naj deluje v svojem prejšnjem poklicu, kdor pa za dotično službo ni zmožen, ta je tim manj zmožen za aktivnega odvetniškega in notarskega uradnika in je država dolžna, da izplačuje svojim uradnikom tako pokojnino, da bodo zamogli brez postranskih zaslužkov izhajati.

Strokovne organizacije naj sestavijo statistiko, koliko penzionistov je zaposlenih po odvetniških in notarskih pisarnah ter pri **Odvetniški zbornici izposlujejo**, da se jim **odvzamejo legitimacije** za zastopstvo. Delavska zbornica in Pokojninski zavod v Ljubljani sta naprošena, da v tem smislu sodelujeta. Vse one odvetnike in notarje, ki bodo po novem letu 1924 še zaposlovali v posameznih pisarnah državne penzioniste, pa se naj objavi v vseh strokovnih in političnih listih, da zamoremo ločiti luljko od pšenice.

Bukovčan.

Vsak stan šteje nekaj mož med svoje prvence. Možje, ki delujejo na narodnem, gospodarskem ali političnem polju, so nam več ali manj znani, ker prednjačijo s kalko posebnostjo v tej ali oni skupini kot voditelji. Jubilejev takih mož se spominja širša javnost navadno s prireditvijo svečanih slavnosti, v blestečih govorih, v zanosnih opisih v dnevnem časopisju ali na drug način.

Imamo pa med stanovi razne kategorije, kojih člani zbog službene dodelitve, vsakdanjega internega zaposlenja in sploh njih družabnega stališča ne morejo tako v prid splošnosti delovati in se na raznih poljih tako prosto gibati, da bi bilo to vsem vidno.

Med one stanove, ki nimajo prilike, da bi javno nastopali, spada po večini tudi naš stan. Naše delovanje posvečeno je v glavnem razvoju odvetniških in notarskih pisarn, posamezniki izpolnijo svoj prosti čas tudi pri podrobnem delu v raznih narodnih, gospodarskih, prosvetnih in enakih društvih.

Kdor se pri tem ne odlikuje n. pr. kot izreden Sokol, odličan pevec, organizator, ali ki ne zavzema kje drugod kako važno mesto, ta ostane neopažen — navaden vojak v ljudski armadi.

Potrebni pa so marljivi delavci v podrobnem delu, da zamorejo vršiti voditelji prevzete naloge, ter izpolniti ono zaupanje, katero jim je poverilo ljudstvo.

Spominjam se na predvojne čase, ko so n. pr. goriški in tržaški odvetniki zavzemali zelo važno politična in ospodarska mesta, kakor deželni glavarji, deželni in državni poslanci, odborniki, predsedniki raznih gospodarskih in političnih korporacij itd.

Ako je prevzel katero teh odličnih funkcij kak državni uradnik, bil je za dotičen čas razrešen svoje poklicne službe in je često prejemal poleg svoje službene plače, še drugo plačo in povrh še posebne nagrade.

Odvetnik pa je imel navadno zgubo v svojem poklicu, ako je prevzemal taka častna mesta, ki so večkrat zahtevala njegovo osebnost prisotnost nepretrgoma na določenem kraju, vsled česar je bil tak odvetnik-politik včasih odsoten iz svoje pisarne kar cele mesece in je s tem utrpel po večini večjo ali manjšo gmotno škodo v svoji odvetniški pisarni.

Da je bil obstoj pisarne zasiguran, poskrbeti si je moral tak odvetnik dobro in izvežbano pisarniško osobje zlasti sposobnega koncipijenta za sodno zastopanje ter zanesljivega in zmožnega pisarnovodjo za administrativno in interno pisarniško poslovanje.

Oni odvetnik, kateri si ni hotel ali mogel opremiti svojo pisarno s takšnim uradništvom, je kot odvetnik propadel, ker njegova pisarna ni delovala in vsled tega tudi ničesar ni donasala.

Kako delo in odgovornost teži na ramah pravega pisarnovodje, ki vodi tudi v šefovi odsotnosti pisarno tako, da se ista povoljno razvija, da v isto vkljub odvetnikovi odsotnosti ne zgrubijo zaupanja stranke in sodne oblasti in da so ob šefovem povratku tekoče zadeve in denarna manipulacija v redu, znali bi nam povedati le »resnični pisarnovodje« večjih pisarn, kakor so bili: naš tržaški tovariš pok. Jaka Štoka ali goriški tovariš Anton Klavžar, ki sta leta in leta vzorno in samostojno vodila odlične pisarne odvetnikov-politikov.

Ako tak uradnik v vestnem izpolnjevanju svoje službe osivi ter častno doživi petdeset- ali šestdesetletnico in ako je deloval cela desetletja v eni in isti pisarni, je tak jubilej ne le za njega in njegovo družino, temveč tudi za dotično pisarno in njegove stanovske tovariše razveseljiv dogodek.

Ako je tak jubilarnt znal ves čas službovanja samega sebe obvladati, da je v kljub pisarniškim težkočam in skušnjavam bil na vse strani korekten in pošten, potem veljajo takemu tovarišu značilne besede Horaca: «Integer vitae scelerisque purus» (der im Lebenswandel Unbescholtene und von Schuld Reine) . . .

To velja v velikj merj tudi za današnje tri jubilarnte, ki so vestno vršili svoj težaven poklic, se po možnosti udeleževali tudi pri podrobnem delu v prid splošnosti ter zamorejo z zadoščenjem obupati prijetne spomine na prošla leta in zreti s zaupanjem v bodočnost.

Tovariš Josip Cilenšek: obhajal je dne 1. julija 1923 svoj 30-letni službeni jubilej. Rojen dne 30. jan. 1875 v Celju kot brat današnjega župnika v Poljčanah g. Alojzija Cilenškega, študiral je gimnazijo v Mariboru. Izstopivši iz 4. gimnazije izbral si je poklic odvetniškega oziroma notarskega uradnika. Sprva kot praktikant, pozneje kot solicator in slednjič kot pisarniški ravnatelj, služboval je celih 30 let po Štajerskem, Kranjskem in Primorskem, bil v svetovni vojni takoj od izbruha pa do konca, preživljal je na raznih bojiščih vojne grozote in trpel običajno pomanjkanje ter si je pri tem nakopal na italijanski fronti bolezen, na kateri še danes peša. Ob preobratu je na poziv prvega slovenskega generala Rudolfa Maistra še služil 3 mesece v jugoslovenski armadi pri vojaškem sodišču, na kar je vstopil kot pis. ravnatelj v pisarno g. dr. Franja Lipolda, odvetnika v Mariboru, kjer še sedaj službuje. Tovariš Cilenšek je bil zlasti v svoji mladosti zelo agilen ter pri raznih društvih vsestransko delaven. Videli smo ga že leta 1893 v Celju kot Sokola. Udeleževal se je na to pri raznih narodnih društvih kot pri čitalnicah, pevskih in dramatičnih društvih ter je večinoma izvrševal podrobna dela in aktivno sodeloval kot tajnik. Bil je med ustanovitelji dne 4. januarja 1896 v Celju, ko se je ustanovilo »Društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov« ter je bil njega prvi tajnik in tudi dolgoleten član. Ko je prišel leta 1911 v Gorico, bil je član ododotnega stanovskega društva. Ko smo dne 18. junija 1919 v Mariboru ustanovili lastno stanovsko društvo, bil je zopet tu med ustanovitelji ter več let društveni tajnik in je še danes marljiv sodelavec pri stanovskem listu »Odvetniška pisarna«.

Tovariš Karl Hoschitz praznuje dne 1. decembra 1923 svojo 20-letnico službovanja pri enem in istem odvetniku g. dr. Oskarju Orosel v Mariboru od 1. decembra 1903 dalje. Tovariš Karl Hoschitz se je rodil dne 24. januarja 1876 v Janževem vrhu, gimnazijo je obiskoval v Mariboru ter izstopil iz 4. gimnazije, posvetivši se advokaturi. Službuje že od 1. januarja 1894, torej 30 let ter šteje med svoje službodajalce le dva šefa. Pri dr. Radej, notarju v Mariboru, služboval je od 1. januarja 1894 do 1. decembra 1903 v svojstvu mundanta in potem solicatorja; pri današnjem šefu pa nepretrgoma od 1. dec. 1903 kot solicator in v zadnjih letih kot pisarn. ravnatelj.

Pri našem neurejenem poklicu so redki slučaji, da zamore uradnik vztrajati v enj in isti pisarni kar celih 20 let. Le malo je odvetnikov in notarjev, a tudi redki so uradniki, ki bi znali prav ceniti veliko važnost za šefa, uradnika ter za razvoj dotične pisarne stalnost uradništva, zlasti pa dolgoletno službovanje pisarnovodje, ki mora biti desna roka šefu, njegov sodelavec in zaupnik ter pravičen predstojnik in dober tovariš pisarniškemu obojemu. Dober pisarnovodja mora imeti v glavi vso važnejšo evidenco, v njegovih rokah se morajo znajti »niti« posameznih pisarniških činov in od njega mora izhajati zanesljiva informacija, bodisi v internem poslovanju, bodisi nasproti strankam v šefovi odsotnosti.

Ako sloni harmonija med šefom in pis. ravnateljem na pravični podlagi in obojestranski uvidevnosti, je to blagor za razvoj dotične pisarne in dobra podlaga za stalnost in strokovno izobrazbo celega pisarniškega obojega.

Pohvalno moramo tozadevno omeniti jubilarntovega šefa g. dr. Oskarja Orosel (in v novejšem času tudi njegovega družabnika g. dr. Oto Blanke), ki si zna pridobiti med svojim uradništvom priljubljenost, ki jim s pravičnim ravnanjem omogoča stalnost in s tem utrditev eksistence. Ne le pisarnovodja tov. Hoschitz ima bilježiti 20 službenih let pri tem šefu, tudi ostalo uradništvo obojega spola n. pr. tov. Janko Lorber 15 let, Mici Lorber 7 let itd. uradujejo v tej pisarni v obojestransko zadovoljnost.

Ob preobratu in tudi pozneje se je našim nemškim kolegom po nekaterih pisarnah prav slabo godilo. Maršikateri je bil prisiljen iskati si drugod kruha ter na stara leta vstopiti v drugo stroko. Gospod dr. Orosel je tudi v teh prevratnih časih ostal obojemu dober in uvidljiv šef ter je v kljub nastalim težkočam obdržal staro oboje in z njim vred premostil kritično dobo v sedajne razmere.

Naše društvo kot nadstrankarska strokovna organizacija je od vsega pričetka nepristransko motrilo razvoj posameznih pisarn, menjavo uradništva ter je študiralo osebna svojstva raznih šefov, ki so bila mnogokrat glavni vzrok za zaporedno menjavanje uradništva.

Ne glede na narodno pripadnost imamo ločiti le nekaj vzornih pisarn, kojim načelujejo dobri šefi, od večjega števila onih pisarn, v kojih se uradništvo le tako dolgo trpi, dokler ima šef dobiček, ako pa se pojavi zastoj ali kaka druga neprilika, potem se uradništvo lahko praznih rok razide.

Tovariš Hoschitz je vedno pokazal stanovsko zavest in društveno solidarnost. Ko se je pred 15. leti med kolegi po vseh provincah stare Avstrije bil trd boj za uvedbo nedeljskega počitka, bil je tovariš Hoschitz med prvimi mariborskimi kolegi, ki so se tej akciji pridružili ter jo dejansko podpirali. Ko smo leta 1919 ustanovili v Mariboru današnje društvo, pridružil se je takoj ob pričetku tudi on s svojimi nemškimi tovarišicami, bil je med ustanovitelji ter od pričetka do danes odbornik našega društva.

Kakor doznamo, se je njegov šef g. dr. Orosel ob tej 20-letnici hvalevredno s priznanjem in lepim darilom izkazal.

Vse to in dolga službena doba v sedajni pisarni je jubilarntu lahko jamstvo, da bode tudi v bodoče prijetno bivanje pri dosedanjih združenih šefih gg. dr. Orosel & dr. Blanke.

Tovariš Franjo Moškon obhajal je v družinskem krogu dne 13. novembra t. l. svojo petdesetletnico in 29-letno dobo službovanja. Rojen dne 13. novembra 1873 v Lasniču pri Kozjem, obiskoval je višjo gimnazijo v Celju. Izstopivši iz 6 gimnazije, hotel je s prva vstopiti v državno službo, pa si je slednjič premislil in vstopil dne 15. februarja 1894 v pisarno uglednega odvetnika in dobrega jurista g. dr. Juro Hrašovca v Celju, kjer je po prestani praksi kmalu postal solicator. Dne 1. januarja 1906 se je z družino vred preselil na Goriško ter vstopil v Gorici kot pisarnovodja v odlično odvetniško pisarno dr. Alojzija Franko, kateri se je bavil tudi s politiko ter bil voditelj Kmečke stranke, predsednik raznih denarnih zavodov, sodelavec v številnih korporacijah, deželni poslanec in odbornik ter slednjič namestnik Goriškega glavarja.

Vkljub vsestranski zaposlenosti izven pisarne ni zanemarjal dr. Franko lastne odvetniške pisarne. Našel sem ga večkrat čez poldne v pisarni, a tudi po noči smo tu in tam opazili luč v njegovi pisarniški sobi, ko smo hodili na dobrega »brica« k Fonu na Solkansko cesto.

Tovariš Moškon je bil tako zaposlen v pisarni, da mu za sodelovanje pri raznih društvih ni ostajalo mnogo časa. Plačal je pač, kot večina goriških rodoljubov, narodni davek pri številnih narodnih in podpornih dru-

štvih, v glavnem pa je živel za svojo družino, pisarno in za naše stanovsko društvo.

Že v Celju dne 4. jan. 1896 je bil med ustanovitelji Celjskega stanovskega društva ter njegov prvi blagajnik, dolgoleten odbornik in zvest član do svojega odhoda v Gorico.

Sodeloval je pri prvem slovenskem stanovskem glasilu »Pisarna«, ki je izhajalo najprvo v Celju, potem v Ljubljani in slednjič v Gorici.

Prišedši v Gorico, nadaljeval je tudi tam gibanje za stanovsko organizacijo. Kakor so bile od leta 1899—1906 v Gorici neugodne razmere za organiziranje našega stanu, tako je leta 1906 v tem pogledu nastal preobrat, ko se je uživel redno notranje poslovanje pri novih odvetnikih gg. dr. H. Tuma, dr. Treo, dr. Franko in drugih. Ti šefi so bili našemu pokretu naklonjeni. Pospeševali so naša prizadevanja gmotno in z nasveti. V tem se je zlasti odlikoval g. dr. Henrik Tuma, ki je pozneje pisal članke v naš list »Slovenska pisarna« zelo zanimive in poučne razprave, ki so bile prežete ljubezni in zaupanja v povzdigo našega stanu.

Goriški tovariši so inicijativo prav razumeli ter se solidarne izjavili za lastno stanovsko organizacijo.

Dne 8. aprila 1907 sklicali smo prvi občni zbor tretje skupine v Gorici in že dne 5. julija 1908 se je vršil prvi občni zbor s a m o s t o j n e g a društva.

Tovariš Moškon je bil med ustanovitelji ter je prevzel blagajništvo. Vsi smo bili prepričani, da je blagajniško poslovanje v izkušenih rokah ter da se bodo društveni prispevki baš vsled njegovega neizprosnega izterjevanja množili.

Prenesli smo v Gorico uredništvo našega glasila »Slovenska pisarna«, katere urednik je bil tov. Moškon do izbruha svetovne vojne.

Leta 1915 je moral z nami vred zapustiti solčno Gorico, kjer mu je bilo vsled vojne uničeno vse premoženje.

Kot vojak in begunec z družino vred preživel je tudi on strašne čase, vzdržal v vojaški suknji do razsula stare Avstrije in služil še do 1. junija 1919 v jugoslovanski armadi.

Na to je vstopil kot pisarnovodja v pisarno g. dr. Vladimira Serneca, odvetnika v Mariboru, ki pa je dne 20. septembra 1923 nenadoma umrl. Dne 31. decembra 1923 bode tudi tov. Moškon zapustil priljubljeno mu pisarno ter vstopil v isti lastnosti v pisarno g. dr. Alojzija Juvan, odvetnika v Mariboru, ki bode naslednik njegovih odličnih in dobrih šefov.

O njegovem društvenem delovanju v Mariboru bilo bi odveč pisati. Poznamo ga iz številnih člankov v »Odvetniški pisarni«. Kot strog društven blagajnik nas pa redno vsak mesec obiše po pisarnah. Ob vsaki priliki ti obiski marsikateremu morda niso prijetni, toda on je neizprosni. Ne odide poprej, dokler ni vsak položil svoj »obulus« za društvo.

Ko smo dne 18. junija 1919 ustanovili v Mariboru lastno društvo, bil je tov. Moškon med ustanovitelji in od takrat je tudi naš blagajnik, kakor je tudi urednik naše »Odvetniške pisarne« od pričetka izdajanja iste od meseca novembra 1921 naprej.

Od današnjih jubilentov ima vsak svojo zanimivo življensko zgodovino. Prehodili so vsi razne trnjeve poti, vendar niso ostali na »Golgoti«.

Vkljub vsestranskim težkočam in vkljub uničujočim posledicam svetovne vojne povrnili so se nazaj v odvetniške pisarne — v prvotni poklic, ki so si ga izbrali kot študenti.

Pri vsem tem pa so ostali značajni, dobri možje in skrbni očetje, ki so že spravili svoje otroke po večini do kruha.

Gotovo je najlepši dar k petdesetletnici tovarišu Moškoni in v radost njegove soproge, da je nju edinec g. Stanko Moškon položil dne 27. nov. 1923 na slo-

venski univerzi v Ljubljani tretji državni izpit in da nastopi s 1. dec. 1923 službo odvetniškega koncipijenta.

Prijetna dolžnost me je zadela, da zamorem v lastnem in v imenu društva izreči na tem mestu vsem trem tovarišem srčne častitke in objednem iskreno zahvalo za požrtvovalno sodelovanje na našem stanovskem polju.

Ad multos annos.

Društveni predsednik: **Dragotin Gilčvert.**

*) Tov. Moškon naj mi kot urednik ne zameri, da sem izkoristil njegovo petdnevno odsotnost iz Maribora ter v tem času dal v tisk predležeci članek brez njegove vednosti.

Društvene vesti.

Mezdno gibanje. Ko je odvetniški in notarski tarif (Uradni list, 28. okt. 1922, št. 256) donesl 300 do 400% poviške poprejšnjih tarifnih nastavk, je naše društvo temu primerno opozorilo gg. šefe na zvišane dohodke pisarn ter na občnem zboru dne 10. decembra 1922 zahtevalo 100% povišek do takratnih prejemkov, to je za koncipijente in pis. ravnatelje mesečno 3000 D, za perfektne strojepisne 1500 D, za ostalo uradništvo tem zneskom z ozirom na sposobnost in opravilo posameznikov primerno. Penzionisti pri tem niso bili vpoštevani.

Z novim letom 1923 je uradništvo v Mariboru pač dobilo dvojno nooletno plačo, toda meseca februarja 1923 naši sklepi in naše opravičeno pričakovanje ni bilo izpolnjeno. Uradniki in uradnice so prejeli v nekaterih pisarnah poviške za 50%, v nekaterih pisarnah pa je nastalo mesto povišanja plač tarnanje, godrnjanje in vzdihovanje, češ, da pisarne ničesar ne donajajo, da je na vseh koncih in krajih zguba itd. Ko je uradništvo zapazilo, da ti izgovori niso utemeljeni, da šefi pridno kasirajo ali pa pišejo na stroškovnike po novem 300 do 400% povišane tarifarične postavke ter hočejo uradništvo kratkomalo »obrnatiti« za sklenjene skromne poviške, se je precejšnji del uradništva premenjal ter si poiskal bolj pravičnih šefov. Osameli šefi so si pomagali na ta način, da so sprejeli namesto izvežbanega uradništva začetne koncipijente, mesto pisarnovodij pa penzioniste in mesto perfektnih strojepis, začetnice, ki pa so se tudi hitro preselile iz takih pisarn, čim so začele nekoliko obvladati pisalni stroj.

Le malo je pisarn, ki so naš sklep z dne 10. decembra 1922 v polnem obsegu upoštevale ter koj z novim letom povišale za 100%.

Večina šefov se je izgovarjala, da se novi tarifi ne občutijo takoj v pisarni glede dohodkov in so vsled tega obljubili le sukcesivo povišanja plač. To so med letom tudi izpolnili tako, da šteje društvo danes vsejedno nekaj koncipijentov in pis. ravnateljev, ki prejemale mesečno 3000 D do 3500 D, ter strojepis s plačo 1500 D in več.

So pa dobre moči, ki morajo delati in sicer prva kategorija za 2500 D, druga kategorija pa tudi ni povsod dosegla niti minimuma 1500 D.

Glede teh pisarn bode treba spregovoriti v našem strokovnem listu in zlasti na občnem zboru dne 30. dec. 1923 resno besedo, ki ne bode ostala le na papirju in med štirimi stenami, kakor marsikatera opravičena zahteva naše organizacije.

Dvojna nooletna plača. Dasi je samo ob sebi umevno, da dobi uradništvo po odvetniških in notarskih pisarnah za novo leto običajno dvojno plačo, se nam zdi vendar umestno, da o tem pišemo.

Pri bankah in v trgovskih krogih dobijo nastavljenici poleg dvojne novoletne plače tudi med letom znaten nabavni prispevek. Bilancisti pa dobivajo pri denarnih in zavarovalnih zavodih še posebne honorarje, ki včasih odtehtajo večmesečno plačo. Celo naši kolegi v Nemški Avstriji so dosegli, da se jim poleg dvojne novoletne plače izplača dvakrat v letu tudi nabavni prispevek. Le uradništvo po odvetniških in notarskih pisarnah v Sloveniji nima pokazati tozadevno nikakih uspehov, ker je po večini neorganizirano, razdvojeno in vsled tega malo ovaževano.

Mariborski okraj je od preobrata duševno in gmotno mnogo žrtvoval za razvoj našega stanu. Celjski kolegi so ostali večinoma v prijetnem »dolce far niente«, Ljubljansko in Kranjsko stanovsko uradništvo pa se dosedaj niti toliko ni združilo, da bi se med seboj spoznali. To razcepljenost so pokazale volitve v Pokojniški zavod, to občuti upravništvo »Odvetniške pisarne«, najbolj pa to občuti vsak na lastnem telésu, kadar je v stiski in potrebi ter bi rad našel zavetja in pomoči pri močni stanovski organizaciji.

Vkljub tej šibkosti posameznih organizacij in slabi strani posameznikov, pa so med nami gotovi šefi, ki si želijo močnih in delavnih organizacij, ki pogrešajo čedalje bolj zlasti moškega naraščaja v naši stroki. Taki šefi prednjačijo v pravilnem razumevanju uradniških teženj ter prav ocenjujejo delovanje kvalificiranega uradništva, ki je predpogoj za procvit in redno poslovanje vsake pisarne.

Ne le temu kvalificiranemu uradništvu tiče dvojna novoletna nagrada, temveč tudi manj uporabnim, ker tudi oni imajo v tej draginji z nami skupne življenske potrebe in se nekateri gotovo že kesajo, da se niso posvetili kakemu drugemu poklicu, temveč so nepripravljeno zašli med naš stan, ki jim ne nudi prijetne sedanosti in prav nobene bodočnosti.

Pogreba dne 20. septembra 1923 umrlega g. dr. Vladimírja Serneca, odvetnika v Mariboru, udeležilo se je naše društvo korporativno. Na dan pogreba dne 23. sept. 1923 popoldne bile so odvetniške in notarske pisarne v Mariboru zaprte. Mesto venca na krsto poklonilo je naše društvo Dijaški kuhinji v Mariboru znesek 250 Din.

Tiskovnemu fondu je podaril tov. Gilčvert 50 D in 75 D, skupaj 125 D. Ker so vsled splošnega podražanja stroški tiska zelo visoki, prosijo se vsi člani in članice, da ob vsaki priliki zbirajo doneske za tiskovni fond, da bomo zamogli zmagati troške za naš list. Po večini so vsi sorodni stanovski listi, kakor »Organizator«, »Glasilo«, »Nameščenc« prenehali izhajati, ker ne zmagajo tiskovnih stroškov.

Tudi ima privatno uradništvo še premalo smisla za organizacijo lastnega stanu. Posamezniki so pridni delavci pri različnih narodnih, kulturnih in tudi pri športnih društvih, tudi si naročajo časopisje in revije vseh vrst, le za povzdigg lastnega stanu ne najdejo primerne časa, breme izdajanja lastnih strokovnih listov naj bi duševno in gmotno težilo le na ramah par oseb, ki bi naj povrh vsega še delala čudeže.

Raznoterosti.

Odvetniško pisarno je otvoril v Ljubljani, Dalmatinova ulica št. 5 (skupno s pisarno odvetnika dr. Josipa Lavrenčiča) minister n. r., odvetnik dr. Gregor Žerjaj v.

Dr. Rihard Faninger, koncipijent pri dr. Rudolfu Ravniku, odvetniku v Mariboru, je položil odvetniški izpit ter prevzel pisarno pok. dr. Vladimírja Serneca. Nov odvetnik je goriški rojak ter dolgoleten član naše organizacije v Gorici in od preobrata naprej v Mariboru.

Želimo mu kot novemu mariborskemu odvetniku obilo uspehov ter pričakujemo, da tudi kot odvetnik ne pozabi na načela, katera zasleduje naša organizacija in katerim je tudi g. dr. Faninger pritrjeval, dokler je bil koncipijent.

Nov odvetnik. Dr. Adolf Salberger, koncipijent pri dr. Vekoslavu Kukovcu, odvetniku v Mariboru, je napravil odvetniški izpit ter je bil dne 8. oktobra 1923 vpisan v imenik odvetnikov s sedežem pri Sv. Lenartu v Sloven. goricah. Častitamo našemu večletnemu članu ter mu želimo srečno bodočnost in uspešno delovanje na novem mestu.

Aretacija zagrebškega odvetnika. Zagrebška kriminalna policija je meseca septembra tl. aretirala odvetnika dr. Pavla Petka, ki je osumljen, da je raznim strankam na gojufiv način izmamil večje denarne zneske. Dr. Petek je izjavil, da bo poravnal škodo, čim bo mogel prodati svoje nepremičnine v Sremu. Izroččen je bil sodnemu stolu v Zagrebu.

Prebivalstvo Avstrije. Glasom uspeha ljudskega štetja dne 7. marca 1923 šteje Nemška Avstrija 6,526.661 duš, od teh 3,382.568 žensk in 3,144.093 moških. Na posamezne pokrajine pride: Nižja Avstrija 1.478.697, Gornja Avstrija 873.702, Štajerska 977.350, Koroška 370.432, Tirolska 313.699, Vorarlberg 139.968, Solnograška 222.731 in Gradišče 286.299. Dunaj ima po novem štetju 1,863.783 prebivalcev, Gradec 152.731, Linc (katere mu se je inkorporiral predkraj Kleinmünchen) 101.347, Inomost 56.365, Solnograd 37.821, Dunajsko Novomesto 36.935, St. Pölten 31.626, Celovec 27.423 in Beljak 22.063. Podatkov o občevalnem jeziku prebivalstva statistični urad še ni objavi.

Plače odvetniškega in notarskega uradništva v Nemški Avstriji. Človek bi misli, da v Nemški Avstriji, ki je prenapolnjena uradništva, penzionistov in sploh duševnih delavcev, bijejo naši stanovski kolegi obupen boj za stanovski obstanek. Temu pa ni tako. Vkljub silnemu navalu penzionistov ter iz najrazličnejših panog reduciranih uradnikov k advokaturi in notarijatu, posrečilo se je našim kolegom onstran meje, da so z močno stanovsko organizacijo zajezili nezdrav dotok penzionistov in uradništva iz tujih strok v odvetniške in notarske pisarne.

Mezdno gibanje in stanovska izobrazba je tam na dnevnem redu. »Organisation«, stanovsko glasilo odvetniških in notarskih nameščencev, navaja v novembarski številki tl. gibanje prejemkov pod naslovom »Richtgehalle«.

Po dotični tabeli dobiva uradništvo te le mesečne prejemke:

v 1. letu strokovne prakse	500.000 K. a.
v 2. " " "	650.000 K. a.
v 3. " " "	800.000 K. a.
v 4. " " "	950.000 K. a.
v 5. " " "	1,100.000 K. a.
v 6. " " "	1,250.000 K. a.
v 7. " " "	1,250.000 K. a.
v 8. " " "	1,400.000 K. a.
v 9. " " "	1,550.000 K. a.
v 10. " " "	1,850.000 K. a.
v 11. " " "	2,000.000 K. a.
v 12. " " "	2,150.000 K. a.

in tako dalje vsako leto za 150 tisoč aK več do mesečnih prejemkov 3,000.000 aK. Po današnjem kurzu za 1 D 805—811 n. a. Kr., torej okroglo 1 D = 800 aK, bi odgovarjalo za naše strojepisne določenih 1500 D = 1,200.000 aK ter za pisarnovodje 3000 D = 2,400.000 aK.

Ker poslujejo po Nemški Avstriji zbornice odvetniških in notarskih pomočnikov ter poznajo takozvane »Kanzleigehilfen mit besonderer Quallifikation«, ki posedujejo legitimacije za zastopstvo v smislu § c. p. r., so

plače v Nemški Avstriji za naše kolege povprečno višje določene, kot v Jugoslaviji, ker so njih zbornice sklenile z odvetniškimi in notarskimi zbornicami tozadevne obvezne kolektivne pogodbe.

Državno uradništvo. Na konferenci zastopnikov vseh ministrstev v Beogradu se je te dni razpravljalo o težkočah glede razvrščenja uradnikov. Med drugim se je sklenilo: Vsak uradnik bode moral predhodno urediti

svoje vojaške obveznosti, predno bode mogel biti uvrščen po novem uradniškem zakonu. Državni uradniki, ki še niso dosegli 18 let, se reducirajo brez pravice na nadaljne prejemke. Ravnotako se imajo nemudoma reducirirati dijaki, ki vrše uradniško službo. **Uradniki, ki so dosegli s starim zakonom določeni maksimum starosti službe, se imajo prenesti na novi zakon in potem upokojiti s pravico novih dohodkov.**

Vabilo

na

IV. redni občni zbor

Društva odvetniških in notarskih uradnikov za obseg kraljevine SHS
s sedežem v Mariboru, ki se vrši

v nedeljo dne 30. decembra 1923 ob 9. uri dopoldne

v Mariboru v zadnji dvorani restavracije pri Stari pivovarni (Halbwidl)
v Jurčičevi ulici.

Dnevni red:

1. Pozdrav predsednika.
2. Društveno poročilo (predsednika, tajnika, blagajnika in nadzorstva).
3. Poročilo Ptujске krajevne skupine.
4. Poročilo tiskovnega odseka društvenega glasila „Odvetniška pisarna“.
5. Določitev članarine in naročnine.
6. Volitev novega odbora ter tiskovnih odsekov.
7. Slučajnosti.

Prosimo za točno in polnoštevilno udeležbo vseh rednih članov in pričakujemo, da se vabilu odzove tudi večje število podpornih članov.

Samostojne predloge je pismeno izročiti predsedniku pred občnim zborom.

Maribor, dne 30. novembra 1923.

Blagajnik:

Franjo Moškon.

Predsednik:

Dragotin Gilčvert.

Tajnik:

Josip Cilenšek.